

L. Fuchs: New Kreuterbuch, 1543, Von blaw Kornblümen.



Von blaw Kornblümen. Cap. CLXII.

(A) Namen.

Die blaw Kornblüm würdt vom Plinio Cyanus genent, von der farb wegen die jhre blümen haben. Von ettlichen würt sie Baptisecula, oder rechter Blaptisecula geheysen, wie wir sôlchs in unser, Lateinischen kreüterbüch nach der leng haben angezeygt.

Gestalt.

Blaw Kornblüm hat einen ecketen stengel, schmale, spitzige, und âschenfarbe bletter. Die blümen seind schön himelblaw, und wachsen auß kleinen, runden, rauhen, schûpechten

Van blauwe korenbloemen. Kapittel 162. (Centaurea cyanus)

Namen.

De blauwe korenbloem wordt van Plinius Cyanus genoemd, vanwege de verf die hun bloemen hebben. Van ettelijke wordt ze Baptisecula of echte Blaptisecula geheten zoals we zulks in ons Latijnse kruidenboek in het lang hebben aangetoond.

Gestalte.

Blauwe korenbloem heeft een hoekige stengel, smalle, spitse en askleurige bladeren. De bloemen zijn schoon hemelsblauw en groeien

kôpfplin, werden nach der blüst voller weiß harechtigs samens gefunden. Die wurtzel ist lang, holtzecht, und zasecht.

(B) Statt seiner wachsung.

Dij kraut ist gemein, und wechpt in allen fruchten hin und wider.

Zeit.

Blüet im Brachmonat unnd Hewmonat am fürnemlichsten, ist gantz lieblich anzusehen, unnd wiewol sie on allen geruch ist, doch würdt sie in die krentz von dem gemeinen man gebraucht.

Die natur und complexion.

Dij kraut ist kalter natur und treibt hindersich, wie man sölchs klârlich mag auß den geschmack abnemen.

(C) Krafft und würckung.

Dise blaw Kornblum ist fürtreffenlich güt zû den hitzigen roten augen, und allen andern hitzige gebresten in der erste, zerstoßen und übergeschlagen. Sie ist auch nützlich zû bösen faulen wunden und schâden, zerstoßen und den außgetruckten safft darinn gethon. Oder gedôrt unnd zû pulver gemacht, unnd darinn gestrewet.

uit kleine, ronde, ruwe, schubachtige kopjes, worden na de bloei vol wit haarachtig zaad gevonden. De wortel is lang, houtachtig en vezelig.

Zijn groeiplaats.

Dit kruid is algemeen en groeit in alle vruchten her en der.

Tijd.

Bloeit in juni en juli voornamelijk, is gans lieflijk aan te zien en hoewel ze zonder alle reuk is toch wordt ze in de kransen van de gewone man gebruikt.

De natuur en samengesteldheid.

Dit kruid is koude natuur en drijft terug zoals men zulks duidelijk mag uit de smaak afnemen.

Kracht en werking.

Deze blauwe korenbloem is voortreffelijk goed tot de hete rode ogen en alle andere hete gebreken in het begin, gestoten en omgeslagen. Ze is ook nuttig tot boze vuile wonden en schaden, gestoten en het uitgedrukte sap daarin gedaan. Of gedord en tot poeder gemaakt en daarin gestrooid.

Dodonaeus;

Van Korenbloemenkap. xi.

Vorm.

Cyanus of korenbloemen.

Cyanus maior of grote korenbloemen

(Centaurea cyanus, Centaurea montana)

De korenbloemen hebben kantige stelen waaraan smalle, scherpe, askleurige bladeren groeien die om de kanten wat geschaard zijn en scherpe hoeken als tanden hebben. Op de toppen van de stelen groeien kleine ronde bolletjes met schillen waaruit mooie bloempjes komen die van vijf of zes gesneden bladertjes samengesteld zijn, van kleur zijn ze meestal blauw vooral de wilde en soms ook die in de hoven groeien, wit, askleurig of bruinrood en paarsachtig. Daarna groeien in schilferachtige bolletjes langachtig zaad dat tussen haarachtig wolletjes in zit.

2 Ook vind je in sommige hoven een ander geslacht van korenbloemen dat de voorgeschreven van bloemen gelijk is. Die heeft grote brede bladeren, meer en groter dan de bladeren van Christus ogen, die ook zacht en wolachtig zijn als de bladeren van wolkruid. De bloemen van deze zijn van fijne van geschilferde bolletjes als gesneden bloemen en van zaden de korenbloemen, als gezegd is, gelijk maar veel groter en zijn van kleur blauw die in het midden wat naar het rood of het paars trekken. De wortel is groot en overblijvend en spruit alle jaren opnieuw uit.

Plaats.

De blauwe korenbloemen groeien op de velden in het koren en vooral in de rogge. De witte, paarse en de grote korenbloemen worden in de hoven gezaaid en geplant.

Tijd.

Deze bloemen bloeien van in mei tot in september.

Naam.

1 De gewone korenbloemen wordt door Plinius in Latijn Flos Cyanus genoemd en door sommigen tegenwoordig Baptisecula of Blaptisecula. In Hoogduits Cornblumen. Hier te lande korenbloemen en roggebloemen. In Frans blauerole, bluet, bleuet of aubsioin.

2 Het andere geslacht wordt Cyanus maior genoemd en door sommige geleerden voor het derde geslacht van Verbascum gehouden en daarom Thryallis en Lychnitis genoemd. In Hoogduits worden ze waldt Cornblumen en hier te lande grote korenbloemen genoemd.

Natuur.

De korenbloemen zijn van naturen koud en droog.

Kracht en Werking.

De gewone korenbloemen, gestampt zijn goed om op verhitte, rode lopende ogen te leggen en op de hete gezwollen bij de ogen.

Het gedistilleerde water van korenbloemen geneest ook de roodheid, pijn en weedom van de ogen, als het vaak daar in gedruppeld en de ogen daarmee gewassen worden.

Zie verder: <http://volkoomenoudeherbariaenmedisch.nl> en : <http://www.volkoomen.nl/>